Нас немає в правилах

Правила чіткі. Бажання - значно менш зрозумілі



Laura Bellini

Нас немає в правилах

Правила чіткі. Бажання - значно менш зрозумілі

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384903582

ALL-IN Rafał Płonkowski



ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Ціна винятку 12
Розділ 2 - Година без обов'язків 23
Розділ 3 - Між рядками 37
Розділ 4 - Речі, яких не записують у календар 49
Розділ 5 - Право відмовити 63
Розділ 6 - Перший крок 76
Розділ 7 - Те, про що ти не сказав 90
Розділ 8 - Поза світлом прожекторів 103
Розділ 9 - Ризик, який ми обираємо 115
Розділ 10 - Без безпечної відстані 129
Розділ 11 - Ранок без обладунків 142
Розділ 12 - Обіцянка без підпису 154
Розділ 13 - Ціна відданості 167
Розділ 14 - Правда, якої досі бракує 179
Розділ 15 - Слова, яких не можна забрати назад 192
Розділ 16 - Відстань між нами 205
Розділ 17 - Власним голосом 216
Розділ 18 - Те, що насправді дорого коштує 227
Розділ 19 - Результат, якого ми не обираємо 239
Розділ 20 - Поза правилами 250

INTRO

Найбільше в правилах мені подобалося те, що їм не потрібно було нікого кохати.

Вони могли бути суворими, безжальними, іноді навіть несправедливими, але принаймні не вдавали, що керуються почуттями. Третій параграф не змінював своєї думки під впливом красивих очей, а сьомий пункт не обіцяв того, чого не збирався виконувати. Люди в цьому сенсі були значно менш передбачуваними.

Однак того п'ятничного пополудня, стоячи у фоє люблінського Центру зустрічі культур, я відчувала непереборне бажання задушити людину, яка написала правила відбору на літературні резиденції.

Бажано роздрукованим примірником її власного творіння.

— Це неможливо, — сказала я в телефон, утретє перечитуючи той самий уривок.

— Знаю, — відповіла Марта, моя подруга й єдина людина, якій я дозволяла телефонувати мені під час роботи. — Саме тому тобі варто припинити це читати.

— У четвертому пункті написано, що заявки приймають до тридцятого червня, а в дев'ятому — що список відібраних учасників опублікують двадцять восьмого.

— Можливо, вони мають доступ до майбутнього.

— А в додатку взагалі стоїть інша дата.

— Меланіє, ти сьогодні мала закінчити о шістнадцятій.

Я поглянула на годинник. Була майже сімнадцята.

Марта мала рацію. Звісно, що мала. Останні три місяці я працювала над тим, щоб змінити власне життя. Точніше, щоб робота перестала бути всім моїм життям. Я звільнилася з постійної посади у варшавській агенції, зареєструвала власну справу й почала розбудовувати незалежний бренд редакторки конкурсної документації. Я хотіла сама обирати клієнтів, визначати робочий графік і не відповідати на дзвінки людей, переконаних, що слово «терміново» звільняє їх від відповідальності.

На понеділок у мене була запланована важлива зустріч із фондом, який міг забезпечити мені кілька місяців стабільної співпраці. Вихідні я збиралася присвятити підготовці пропозиції, а не виправленню чужих недоглядів.

— Я виходжу за десять хвилин, — пообіцяла я.

— Те саме ти казала пів години тому.

— Цього разу справді.

Я завершила розмову й сховала телефон у кишеню піджака.

Фоє поступово порожніло після останньої фестивальної панельної дискусії. Аромат кави змішувався із запахом щойно надрукованих програмок, а крізь високі скляні стіни проникало тепле світло пізнього пополудня. За столиками ще сиділи поодинокі учасники, захоплені розмовами про літературу, до якої вони, найімовірніше, ставилися значно менш особисто, ніж я до правил і положень.

Я закрила ноутбук.

І саме тоді почула:

— Пані Оконь?

Я обернулася.

За кілька кроків від мене стояв чоловік. В одній руці він тримав телефон, у другій — зім'яту фестивальну програмку. У нього було темне волосся, трохи підкочені рукави блакитної сорочки й вигляд людини, яка від самого ранку розв'язувала проблеми, на які інші навіть не хотіли дивитися.

Він не був надмірно елегантним. Зате тримався з дратівливою впевненістю у власній присутності.

— Залежить від того, хто запитує, — відповіла я.

Він усміхнувся, але замість одного з тих відшліфованих компліментів, із яких зазвичай починалися непотрібні знайомства, сказав:

— Патрик Єж. Я відповідаю за організацію фестивалю. Кажуть, ви знайшли кілька помилок у наших правилах відбору.

— Кілька?

Він зиркнув на ноутбук.

— Розумію, це було применшення.

— Я б радше сказала, що весь документ — одна велика помилка, у якій випадково трапилося кілька правильних речень.

Він тихо засміявся.

Це був не сміх людини, ображеної критикою. Радше когось, хто щойно почув уголос те, про що давно здогадувався.

— Ціную вашу відвертість.

— Не звикайте до неї. Сьогодні безкоштовною мала бути лише перша консультація.

— А друга?

— Залежить від масштабу катастрофи.

Патрик поклав програмку на столик і сховав телефон у кишеню. Лише тоді я помітила сліди втоми під його очима. Йому було, мабуть, років тридцять вісім, а те, як він дивився на людей, підказувало, що він навчився помічати більше, ніж вони говорили.

— Можете показати мені найсерйознішу проблему? — запитав він.

Я мала б відмовити.

Натомість відкрила ноутбук.

— Погляньте. Правила допускають до участі всіх повнолітніх авторів, але форма заявки вимагає підтвердження щонайменше двох опублікованих книжок. Також незрозуміло, чи резиденція передбачає винагороду, проживання або і те, й інше. До того ж ви не визначили, хто оцінюватиме заявки та за якими критеріями.

Патрик нахилився над екраном.

Я відчула ледь помітний аромат його одеколону — щось середнє між кедром і гірким апельсином. Я не відсунулася відразу, і це стало моїм першим непрофесійним рішенням за день.

— Усе мало бути просто, — сказав він.

— Зазвичай найбільше проблем створюють саме речі, які мали бути простими.

— А ви завжди кажете клієнтам, що вони все зробили неправильно?

— Лише тоді, коли вони справді все зробили неправильно.

Він подивився на мене з усмішкою, але за мить його обличчя стало серйозним.

— Відбір уже оголошено. Ми отримали кілька десятків заявок. Партнери очікують результатів, а автори запитують про критерії, яких ми не можемо їм назвати. Нам потрібно це виправити.

Останнє речення прозвучало інакше, ніж попередні. Без усмішки, без спроб розрядити ситуацію.

Уперше я побачила в ньому когось більшого, ніж чергового організатора, який розраховував, що фахівчиня прибере за ним безлад.

— Вам також необхідно розглянути можливість анулювання поточного відбору, — сказала я. — Або принаймні призупинити оцінювання, доки не буде визначено законну й справедливу процедуру.

Патрик випростався.

— Анулювання не розглядається.

— Це не питання особистих уподобань.

— Можливо, для вас.

Це мало б мене розлютити. Натомість мене заінтригувало, чому чоловік, який щойно так спокійно сприйняв різку критику, раптом установив настільки жорстку межу.

— Ви комусь пообіцяли, що цей відбір відбудеться? — запитала я.

На коротку мить він замовк.

— Багатьом людям.

Це не було брехнею. Але й на всю правду не скидалося.

Я мимоволі поглянула на його телефон, коли екран засвітився від нового повідомлення. Побачила лише частину сповіщення: «Куба: Я так розумію, усе залишається в силі...»

Патрик перевернув телефон екраном донизу.

Я нічого не сказала. Я не мала права зазирати в його листування, а одне незакінчене речення нічого не доводило.

— У мене є для вас пропозиція, — сказала я. — До понеділка надішлю оцінку ризиків і перелік необхідних змін. Потім вирішимо, чи можу я взятися за це замовлення. Але якщо ви очікуєте, що я підлаштую правила під заздалегідь обраний результат, краще одразу шукайте когось іншого.

Він дивився на мене довше, ніж вимагала звичайна ділова розмова.

— Знаєте, що у вас найнебезпечніше?

— Ми недостатньо добре знайомі, щоб ви могли це оцінювати.

— Саме тому я й запитую себе, чому мені так хочеться спробувати.

Я закрила ноутбук трохи різкіше, ніж збиралася.

Патрик усміхнувся, але цього разу не скористався моїм збентеженням. Він відступив на пів кроку, залишаючи мені простір.

— Не затримуватиму вас, — сказав він. — Надішліть, будь ласка, кошторис. Ми заплатимо за аналіз незалежно від того, чи вирішите ви взятися за подальшу роботу.

Це було розумно. Професійно. Саме такої поведінки я очікувала від потенційного клієнта.

То чому ж я відчула розчарування від того, що він уже збирався йти?

Я взяла сумку й попрямувала до виходу. Біля дверей мене знову зупинив його голос.

— Меланіє?

Я обернулася, здивована тим, що він відмовився від офіційного тону.

— Так?

— А якби ми зустрілися тут завтра? Без ноутбука. Я хотів би показати вам, чому ці резиденції настільки важливі для мене.

За його спиною одне за одним згасали світильники у фоє. Він міг просто надіслати мені документи, запросити на офіційну нараду або зателефонувати в понеділок. Натомість стояв переді мною й чекав, навіть не намагаючись приховати, що пропонував щось більш особисте, ніж перевірку конкурсної документації.

— Завтра в мене власні плани, — відповіла я.

— Розумію.

Він не наполягав.

І саме тому за кілька секунд я додала:

— Але о вісімнадцятій можу знайти годину.

Він повільно усміхнувся.

— Тоді до завтра.

Я вийшла на площу перед будівлею. Вечірнє повітря було теплим, а місто пахло дощем, який ще не почався.

Телефон завібрував у моїй долоні. Марта запитувала, чи я нарешті повернула собі здоровий глузд.

Я поглянула крізь скляні двері.

Патрик досі стояв у фоє, розмовляючи з кимось телефоном. Цього разу він не здавався веселим. Провів долонею по потилиці, а потім подивився в бік виходу. Наші погляди зустрілися крізь скло.

Я не відвела очей.

Мені було тридцять три роки, я мала власну справу, ретельно розплановані вихідні й достатньо життєвого досвіду, щоб розуміти, коли хтось може ускладнити мені життя.

То чому ж понад усе я хотіла, щоб завтра він подивився на мене так само?

Розділ 1 - Ціна винятку

У суботу о восьмій сімнадцять я отримала повідомлення від Патрика Єжа.

«Доброго ранку. Не хочу псувати вам вихідні, але ситуація з конкурсним відбором стала складнішою. Чи можемо поговорити до вечора?»

Я дивилася на екран телефона, стоячи на кухні орендованої квартири на вулиці Нарутовича. За вікном Люблін лише прокидався. Після нічного дощу тротуари блищали, а моя кава холола поруч із розкладеними матеріалами до понеділкової зустрічі з фондом.

Я вже збиралася відповісти, що субота — не робочий день, коли надійшло друге повідомлення.

«Власне, ні. Перепрошую. Ми домовилися на вісімнадцяту. Я поважатиму цю домовленість».

Я перечитала його двічі.

Не так часто мені траплялися люди, здатні самостійно відкликати недоречне прохання ще до того, як я встигала сказати «ні». Ще рідше це були чоловіки, які звикли керувати великими заходами.

Я відповіла: «Дякую. О вісімнадцятій буду вчасно».

Відклала телефон, але протягом наступних кількох хвилин так і не змогла зосередитися на презентації.

Моя подруга Марта стверджувала, що я маю слабкість до чоловіків, які нагадують складні договори. Що більше застережень, то сильніше мені хочеться їх зрозуміти. Зазвичай я відповідала, що мене не цікавлять чоловіки, для яких потрібне юридичне тлумачення.

Патрик починав випробовувати це твердження на міцність.

О дев'ятій зателефонувала моя потенційна клієнтка, представниця варшавського Фонду «Нові голоси». Вона хотіла підтвердити зустріч у понеділок і переконатися, що я досі зацікавлена в розробленні єдиних правил для їхньої стипендіальної програми.

— Безумовно, — запевнила я. — У мене вже є попередня концепція.

— Нам потрібна людина, яка здатна сказати, коли наші ідеї погані, — сказала пані Ельжбета.

Я усміхнулася.

— У такому разі ми, найімовірніше, порозуміємося.

Коли розмова закінчилася, я поглянула на відкритий календар. Фонд міг стати моїм найважливішим клієнтом. Це означало регулярні надходження й можливість працювати на власних умовах — саме заради цього я три місяці тому звільнилася з агенції.

Люблін мав стати коротким консультаційним замовленням, а не початком чергової професійної самопожертви.

Тому я вирішила, що ввечері чітко викладу Патрикові свої умови й не дозволю його усмішці все ускладнити.

Через вісім годин я стояла в невеликій конференц-залі за фестивальним фоє й дивувалася, чому моя підготовка до розмови не передбачала способу ігнорувати чоловіка, який мав надзвичайно привабливий вигляд із підкоченими рукавами сорочки.

Патрик зустрів мене біля дверей.

— Дякую, що прийшла.

Я помітила перехід на «ти», але не заперечила.

— Я пообіцяла годину. Ще не вирішила, чи використаєш ти її розумно.

— Постараюся.

На столі чекали дві склянки води, чайник із чаєм і роздруковані документи. Ноутбука не було. Лише за мить я помітила коробки з книжками біля стіни та стенд із проєктами учасників попередніх фестивалів.

— Ти обіцяв показати мені, чому ці резиденції такі важливі для тебе, — нагадала я.

— І досі хочу. Але спочатку мушу сказати, що сьогодні вранці ми отримали ще шість заявок. Деякі від дебютантів, у яких немає двох книжок.

— Тобто від людей, які, згідно з оголошенням, мають право подаватися, а згідно з формуляром — уже ні.

— Так.

— У такому разі ми більше не можемо вдавати, що проблема суто косметична.

Ми сіли один навпроти одного. Патрик посунув до мене зведену таблицю заявок. Прізвища були замінені номерами, і я сприйняла це як добрий знак.

— Її підготувала наша координаторка Іґа, — пояснив він. — Я не хотів, щоб ти відразу працювала з персональними даними.

— Розумно.

— Запишу собі. Перший комплімент від пані Оконь.

— Не звикай.

Він усміхнувся, а потім нахилився над таблицею.

Протягом наступних двадцяти хвилин ми з'ясували, що помилки в правилах впливали не лише на строки, а й на саме оцінювання. Організатори оголосили відкритий конкурс для нових авторів, форма заявки вимагала видавничого доробку, а партнерська угода передбачала вибір двох резидентів до кінця місяця.

Патрик хотів урятувати терміни й виконати зобов'язання перед спонсорами.

Я насамперед хотіла гарантувати, що нікого не оцінюватимуть за правилами, яких люди раніше не знали.

— Ми можемо опублікувати виправлення, — запропонував він. — Дати людям додаткові три дні.

— Три дні на що? Щоб написати дві книжки?

Він засміявся, хоча цього разу без особливої радості.

— Щоб доповнити заявку.

— Якщо ця вимога залишається, ти виключаєш дебютантів. Якщо прибираєш її, мусиш дати шанс і тим, хто взагалі не подався, бо раніше побачив цю умову.

— Скільки часу нам потрібно?

— Спочатку потрібно вирішити, що саме пообіцяли кандидатам. Потім розробити нову процедуру, затвердити її в організатора й чесно повідомити всіх зацікавлених.

Він провів долонею по обличчю.

— У нас є зобов'язання перед партнерами. Дата завершення програми прописана в договорах.

— Розумію. Але я не можу створити документ, який лише виглядатиме справедливим.

Він підвів очі.

— А я не можу дозволити, щоб фестиваль утратив фінансування.

Нарешті ми перестали розмовляти виключно ввічливо.

Я підвелася й підійшла до стенда, присвяченого попереднім фестивалям. На ньому були фотографії молодих авторів, уривки текстів і короткі розповіді про те, що дала їм можливість попрацювати в спокійному місці.

— Ти справді віриш, що ці люди віддали б перевагу швидкому конкурсу, а не справедливому? — запитала я.

Патрик підійшов ближче, але зупинився на певній відстані.

— Я вірю, що більшості з них був потрібен шанс саме тоді, коли вони його отримали. А не після півріччної суперечки через документи.

Я повернула до нього голову.

— Я не пропоную пів року.

— А я не пропоную шахрайства.

Якусь мить ми мовчки дивилися одне на одного.

Я помітила, як він стискає щелепи, хоча його голос залишався спокійним. Йому було важливіше, ніж він хотів показати. Проблема полягала не в тому, що він не розумів моїх аргументів. Він чудово їх розумів і все одно не міг відмовитися від власної мети.

— Тоді спробуймо інакше, — сказала я. — Тобі не потрібно просто зараз обирати між скасуванням усієї програми та вдаванням, ніби правила правильні. Ми можемо підготувати кілька варіантів і показати партнерам наслідки кожного.

— Які варіанти?

Ми повернулися до столу. На чистому аркуші я записала три можливості: відновлення відбору за виправленими правилами, повторне відкриття приймання заявок із достатньо тривалим терміном або анулювання процедури й оголошення нового конкурсу. Для кожного варіанта ми визначили ризики, витрати та організаційні умови.

Патрик більше не намагався скорочувати розмову. Він ставив конкретні запитання, визнавав, коли не знав відповіді, і записував усе власним почерком — нерівним і напрочуд дрібним.

— Якщо продовжимо приймання заявок на два тижні, ще можемо встигнути з оцінюванням, — сказав він нарешті.

— За умови, що ви створите незалежну комісію й не змінюватимете критерії після завершення приймання заявок.

Він завагався.

— А якби була людина, чия заявка потребувала б особливого підходу?

Я відклала ручку.

— Що означає «особливого»?

— Наприклад, хтось із нетиповим творчим доробком. Із цінним проєктом, який не зовсім вписується у форму заявки.

— Тоді правила мають дозволяти оцінювати такі проєкти для всіх, а не для однієї людини.

— Навіть якщо ця людина справді заслуговує на шанс?

— Особливо тоді.

Він якусь мить мовчав, обертаючи ручку між пальцями.

— З тобою непросто вести переговори.

— Я не веду переговорів про те, чи повинні правила діяти для всіх.

Патрик подивився на мене з виразом, який можна було витлумачити і як повагу, і як роздратування.

— Тепер я розумію, чому мені порадили саме тебе.

— Хто?

— Наша юристка. Вона сказала, що ти здатна відмовити навіть людині, яка платить тобі за згоду.

— Не найкраща реклама моїх послуг.

— Для мене дедалі краща.

Я не відповіла.

Крізь відчинені двері до нас долинув голос технічної працівниці, яка шукала Патрика. Він вийшов на кілька хвилин, залишивши мене з документами. Я взялася аналізувати таблицю термінів і помітила ще дещо: у проєкті графіка була передбачена попередня розмова з одним із кандидатів задовго до завершення приймання заявок.

Прізвища не було. Лише примітка: «Авторська консультація — К.».

Це могло означати багато речей, зокрема звичайний фестивальний захід. Я занотувала в блокноті запитання про зміст таких консультацій.

Коли Патрик повернувся, він виглядав ще більш утомленим.

— Перепрошую. Проблема зі звуковим обладнанням в одній із зал.

— Життя організатора фестивалю виглядає напрочуд романтично.

— Можу ще показати тобі графік обміну бейджами й протокол загублених мікрофонів.

— Позбав мене таких сильних вражень.

Він усміхнувся, а тоді поглянув на годинник.

— Ми перевищили годину.

Була вже пів на восьму вечора.

— Справді.

— Мабуть, я повинен вибачитися.

— Ти повинен заплатити за додатковий час.

— Із задоволенням.

Цього разу я щиро розсміялася.

Я не звикла до чоловіків, які серйозно ставилися до моєї роботи, але водночас не відмовлялися від спроб мене розсмішити. Патрика не бентежила моя рішучість. Вона його цікавила.

Ця різниця мала значення.

Я склала документи, розуміючи, що маю завершити зустріч, перш ніж почну вигадувати нові причини залишитися.

— Я підготую попередню пропозицію, — сказала я. — Але ти повинен знати, що в понеділок у мене важлива зустріч з іншим клієнтом. Якщо візьмуся за цей проєкт, я не буду доступна цілодобово.

— Я цього не очікую.

— І не переноситиму власних зобов'язань лише тому, що у вас усе раптом стало терміновим.

— Розумію.

— І ще дещо. Я не поставлю свого підпису під процедурою, яка має затвердити заздалегідь ухвалене рішення.

Цього разу він відповів не відразу.

— Я хочу, щоб ця програма вижила, — сказав нарешті.

— Я теж можу цього хотіти. Але ми повинні чесно визначити, якою ціною.

Він підійшов до дверей і відчинив їх переді мною.

— Меланіє, можна сказати щось, що не стосується правил?

Я зупинилася.

— Можна.

— Мені подобається, що ти не намагаєшся бути милою ціною власних переконань.

Я не була готова до такої відповіді. Особливо до того, що він вимовив ці слова спокійно, без усмішки, яка могла б перетворити щирість на жарт.

— Доволі ризикована риса для співробітниці, — відповіла я.

— Можливо.

— І не завжди зручна.

— Це я вже встиг відчути.

Ми ще якусь мить дивилися одне на одного. У порожньому коридорі було чути віддалені кроки й гудіння вентиляції. Патрик не наблизився й не спробував

продовжити розмову якимось жестом. Він дозволив тиші залишитися між нами.

Я першою відвела погляд.

Перед виходом він простягнув мені тоненьку книжку з фотографією старого люблінського подвір'я на обкладинці.

— Це збірка оповідань однієї з наших колишніх резиденток, — пояснив він. — Якщо хочеш зрозуміти, чому я так борюся за цю програму, прочитай перше оповідання.

— Підкуп літературою?

— Радше доказовий матеріал.

Я взяла книжку.

— Не обіцяю, що зміню думку.

— Я й не прошу.

Надворі вже запав вечір. Я йшла до центру, відчуваючи в сумці вагу документів і тоненької книжки, яка не мала б означати більше, ніж звичайний подарунок.

На Краківському Передмісті я зупинилася під ліхтарем і розгорнула книжку. На першій сторінці був авторський присвятний напис організаторам фестивалю.

«За те, що ви сприйняли мою історію серйозно ще до того, як хтось інший захотів її прочитати».

Я провела пальцем по цих словах.

Тоді я зрозуміла, чому Патрик так наполегливо захищав резиденції.

Але досі не розуміла, чому він настільки ж рішуче відмовлявся прийняти рішення, яке могло врятувати їх, не ставлячи під загрозу чесність конкурсу.

Я дістала телефон і написала йому повідомлення.

«Прочитаю. Але в понеділок мені потрібен повний графік, зокрема інформація про індивідуальні консультації з кандидатами».

Відповідь надійшла майже миттєво.

«Ти отримаєш усе, що буде потрібно для об'єктивного оцінювання».

Я звернула увагу на добір слів.

Усе, що буде потрібно.

Не просто все.

Я сховала телефон і пішла далі, намагаючись не думати про чоловіка, який одним реченням умів викликати в мені водночас цікавість і настороженість.

Найгіршим було те, що я хотіла дізнатися відповіді на запитання, яких іще навіть не вміла сформулювати.

Розділ 2 - Година без обов'язків

У понеділок уранці я прокинулася з переконанням, що сон повинен підлягати правилам подання рекламацій.

Більшу частину ночі мені снилися формуляри без полів, списки кандидатів без прізвищ і Патрик Єж, який стояв по інший бік довгого столу й терпляче чекав, доки я знайду рішення. Навіть уві сні він до мене не торкався. Достатньо було того, як він дивився, щоб усі мої ретельно підготовлені аргументи втрачали свою послідовність.

О сьомій зателефонувала Марта.

— Як побачення?

— Це не було побачення.

— Тоді розкажи про ділову зустріч, після якої ти вчора сорок хвилин аналізувала, як чоловік вимовляє твоє ім'я.

— Ми також говорили про правила конкурсу.

— Три хвилини.

Я притиснула телефон плечем і налила собі кави.

— Патрик — організатор фестивалю, якому потрібна професійна допомога. У мене є фірма. У нього є проблема. Ось і все.

— А книжка?

Я поглянула на тоненький томик біля ліжка. Напередодні ввечері я прочитала його майже повністю, хоча збиралася обмежитися першим оповіданням.

— Хороша.

— Меланіє.

— Дуже хороша.

— Я запитувала не про книжку.

Я зітхнула.

— Він цікавий. Але це не означає, що я збираюся мати з ним щось, окрім роботи.

Марта трохи помовчала.

— Знаєш, що мене найбільше дратує у твоєму способі планувати життя?

— Те, що він зазвичай працює?

— Те, що ти вважаєш кожне непередбачене почуття помилкою в розкладі.

Я не відповіла, бо попереду була важливіша розмова, а починати день із визнання її правоти я не збиралася.

Зустріч із Фондом «Нові голоси» відбулася дистанційно о десятій. Пані Ельжбета та двоє членів команди представили мені обсяг роботи, очікування й запланований бюджет. Через годину я мала відчуття, що розмовляю з людьми, які справді хочуть упорядкувати свою програму, а не просто отримати підпис фахівчині під готовим рішенням.

— Нам важливо, щоб ви були доступні протягом наступних шести тижнів, — сказала пані Ельжбета. — Не на повний робочий день, але з можливістю швидких консультацій.

Я занотувала термін.

Шість тижнів.

Рівно стільки міг тривати проєкт люблінського фестивалю, якщо ми вирішимо відновити приймання заявок.

— Я можу гарантувати визначені дні для консультацій і строки надання відповідей, — запропонувала я. — Але не обіцяю постійної телефонної доступності.

— Нас це цілком влаштовує.

Коли зустріч закінчилася, я відчула знайоме задоволення. Ще кілька місяців тому я не наважилася б так спокійно висувати умови. В агенції мене навчили, що клієнт завжди має пріоритет, навіть перед сном, здоров'ям і власним життям. Тепер я вперше могла сказати: моя робота цінна, але вона не належить нікому без обмежень.

Об одинадцятій тридцять я отримала від Патрика повідомлення з повним комплектом організаційних документів.

Цього разу все було впорядковано, підписано й пронумеровано.

«Іґа навела лад у папках. Якщо чогось бракує, дай знати. Не потрібно відповідати саме сьогодні».

Я усміхнулася до екрана.

Патрик слухав.

І не лише те, що я говорила про процедури. Він чув і те, що я казала про свій час.

Я відповіла, що перегляну документи після завершення роботи для фонду.

Лише після обіду я відкрила надіслану папку.

Серед партнерських угод, графіків і формулярів я знайшла таблицю з описом ролей окремих членів конкурсної комісії. Патрик був зазначений як організаційний координатор без формального права

голосу. Це було розумне рішення, хоча й недостатнє, якщо раніше він намагався впливати на вибір кандидатів.

Я також помітила, що документ про контакти з авторами містив графу «індивідуальні консультації», але не пояснював, хто мав до них доступ.

Я записала запитання на полях.

Не хотіла робити поспішних висновків. У літературних конкурсах контакти між організаторами та учасниками були звичайною справою. Важливо було інше: чи давали вони комусь перевагу.

За годину я підготувала проєкт умов співпраці.

Я надіслала Патрикові пропозицію, що охоплювала аудит, розроблення процедури виправлення порушень і консультації з комісією, а також кілька пунктів, які вважала такими, що не підлягають обговоренню: незалежність мого висновку, повний доступ до документів щодо відбору, письмове затвердження змін і неможливість установлення винятків для конкретних осіб.

Він відповів через двадцять хвилин.

«Умови зрозумілі. Маю одне запитання. Чи можемо обговорити їх особисто завтра після сімнадцятої?»

Я завагалася.

«В офісі фестивалю?»

«Спочатку так. А потім, якщо матимеш бажання, я хотів би показати тобі місце, куди приходжу, коли мені потрібно нагадати собі, що існує життя поза розкладом».

Я прочитала повідомлення й відчула, як на обличчі з'являється усмішка.

«Це частина переговорів?»

«Ні. Це пропозиція без жодних зобов'язань».

Я відповіла лише за кілька хвилин.

«Можемо обговорити договір о сімнадцятій. Щодо решти вирішу на місці».

«Справедливо».

У вівторок я прийшла до офісу фестивалю з роздрукованим договором і твердим наміром не дозволити нічому особистому вплинути на мою професійну оцінку ситуації.

Патрик чекав біля столу, цього разу в темній сорочці. Він виглядав виспаним, що здалося мені майже підозрілим.

— Маю хорошу новину, — сказав він замість привітання. — Партнери погодилися розглянути можливість продовження приймання заявок.

— Розглянути чи затвердити?

— Я знав, що ти запитаєш.

— Це принципова різниця.

— Поки що лише розглянути. Але вони перестали стверджувати, що графік священний.

Ми сіли за стіл. Розмова була діловою, хоча кілька разів я помітила, як Патрик стримує усмішку, коли ставлю запитання.

— Що тебе так веселить? — запитала я нарешті.

— Те, що перш ніж я встигаю запропонувати рішення, ти вже знаєш, де воно може дати збій.

— Хтось мусить.